

P7_TA-PROV(2013)0099

A globális gyapotértéklánc

Az Európai Parlament 2013. március 14-i állásfoglalása a gyapottermesztés globális értékláncának fenntarthatóságáról (2012/2841(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 3., 6. és 21. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 206. és 207. cikkére,
- tekintettel a Görög Köztársaság csatlakozásának feltételeiről és a szerződések kiigazításáról szóló okmányhoz csatolt negyedik, a gyapotról szóló jegyzőkönyvre,
- tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) kulcsfontosságú egyezményeire, többek között a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 1973. június 26-i 138. számú egyezményre, a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről szóló 1999. június 17-i 182. számú egyezményre, a mezőgazdasági munka- és egészségvédelemről szóló 2001. június 21-i 184. számú egyezményre, az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948. július 9-i 87. számú egyezményre, a szervezkedési és kollektív tárgyalási jogról szóló 1949. június 8-i 98. számú egyezményre, a mezőgazdasági munkavállalók szervezeteiről szóló 1975. június 23-i 141. számú egyezményre, a munka- és egészségvédelemről szóló 1981. június 22-i 155. számú egyezményre, valamint a gyermekek jogairól szóló 1989. november 20-i ENSZ-egyezményre,
- tekintettel a gyermekmunka felszámolására irányuló nemzetközi programra (IPEC) és a gyermekmunkával kapcsolatos tájékoztatásra irányuló programra (UCW),
- tekintettel arra, hogy az Unió tagja egyes nemzetközi áruszervezeteknek,
- tekintettel a gyapottal foglalkozó nemzetközi tanácsadó bizottság (ICAC) 2012. október 7. és 11. között tartott, 71. plenáris ülésének eredményeire,
- tekintettel az AKCS Miniszterek Tanácsa 2012. június 10–15-i, a vanuatu Port Vilában tartott 95. ülészakán elfogadott, a gyapotról szóló állásfoglalásra,
- tekintettel a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban az emberi jogokról, valamint a szociális és környezetvédelmi normákról szóló¹, illetve a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban a vállalati társadalmi felelősségvállalásról szóló² 2010. november 25-i állásfoglalásaira,
- tekintettel az általános tarifális preferenciák rendszerének alkalmazásáról szóló, 2012. október 25-i 978/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre³,
- tekintettel az alapanyag-kereskedelemlről, a nyersanyagokhoz való hozzáférésről, a

¹ HL C 99 E., 2012.4.3., 31.o.

² HL C 99 E., 2012.4.3., 101.o.

³ HL L 303, 2012.10.31., 1.o.

mezőgazdasági árupiacon tapasztalható áringadozásról, a származékos piacokról, a fenntartható fejlődésről, a vízkészletekről, a gyermekmunkáról, valamint a fejlődő országokban a gyermekek kizsákmányolásáról szóló korábbi állásfoglalásaira,

- tekintettel 2011. december 15-i állásfoglalására¹, melyben a gyapotágazatban alkalmazott gyermekényszermunkával kapcsolatos aggályok miatt visszavonta hozzájárulását ahhoz, hogy az EU és Üzbegisztán közötti partnerségi és együttműködési megállapodás a textilágazatra vonatkozó jegyzőkönyvvel egészülhessen ki,
 - tekintettel az ENSZ Global Impact elnevezésű kezdeményezésére, a nyersanyagokra vonatkozó európai stratégiára, a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó uniós stratégiára, az Unió fenntartható fejlődési stratégiájára, a politikák fejlesztési célú koherenciájára, valamint az emberi jogokra és demokráciára vonatkozó uniós stratégiai keretre és cselekvési tervre,
 - tekintettel a gyapottermesztés értékláncának fenntarthatóságáról szóló 2013. március 14-i bizottsági nyilatkozatra,
 - tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a földhasználat szempontjából a gyapot az egyik legjelentősebb termény, és fontos szerepet játszik a munkahelyteremtésben, valamint létfontosságú nem élelmiszer jellegű mezőgazdasági árucikke a világ vidéki közösségeinek, kereskedőinek, fogyasztóinak és a textiliparnak;
- B. mivel a több mint 100 országban termesztett gyapot a legszélesebb körben elterjedt természetes rostszál, és körülbelül 150 ország érintett a gyapotkereskedelemben;
- C. mivel a becslések szerint 100 millió vidéki háztartás érintett a gyapottermesztésben, továbbá mivel a gyapotágazat fontos munkahelyteremtő forrás, és több mint 250 millió, a mezőgazdasági értéklánc termesztési, feldolgozási, tárolási és szállítási szakaszában érintett ember számára jelent bevételt;
- D. mivel a gyapottermesztést Kína, India és az Egyesült Államok uralja, továbbá az Egyesült Államok, India, Ausztrália és Brazília a legnagyobb gyapotexportőrök, Kína, Banglades és Törökország pedig a legnagyobb gyapotimportőrök; mivel Üzbegisztán a világ ötödik legnagyobb gyapotexportőre és hatodik legnagyobb gyapottermelője;
- E. mivel Banglades gyapotimportjának túlnyomó többségét exportorientált textil- és ruhaipari cikkek gyártására fordítják, ami a teljes feldolgozóipari export 80%-át teszi ki; mivel az itt gyártott textil- és ruhaipari cikkek többségét a fejlett országokba, főleg az Európai Unió tagállamaiba, Kanadába és az Egyesült Államokba exportálják;
- F. mivel az Unióban 370 000 hektáros területen mintegy 100 000, elsősorban görögországi és spanyolországi termesztő foglalkozik gyapottermesztéssel, akik 340 000 tonna tisztított gyapotot állítanak elő évente, ami a világ tisztítottgyapot-előállításának 1%-a;

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0586.

- G. mivel az Unió 2009-ben nettó gyapotexportőrré vált, exportpiaci részesedése 2,8%, kivitelének főbb célpontjai pedig Törökország, Egyiptom és Kína;
- H. mivel az uniós textil- és ruhaiparban a kivitel értéke 2011-ben 39 milliárd eurót tett ki, és az ágazat Unió-szerte 146 000 vállalatban belül több mint 1,8 millió főt foglalkoztatott¹;
- I. mivel a pamut ökológiai lábnyomát megsokszorozza, hogy itt túlzott mértékben használják a peszticideket – a világ fogyasztásának 7%-a –, a rovarirtószereket – a világ fogyasztásának 15%-a – és a vizet, ami talajromlást és -szennyezést okoz, valamint a biológiai sokféleség csökkenését;
- J. mivel a világ gyapottermésének nagy része öntözött területről származik, ami jelentős megterhelésnek teszi ki az édesvízkészleteket; mivel a gyapot minden egyéb terménynél nagyobb mértékben igényli a rovarirtó szerek használatát;
- K. mivel az Unió a gyapotágazatra vonatkozó EU–Afrika partnerségen és egyéb programokon keresztül a gyapothoz kötődő fejlesztések legnagyobb támogatója², és 2009-ben a legkevésbé fejlett országok textil- és ruhaiparának legnagyobb importőre volt;
- L. mivel az Unió általános preferenciarendszerének (GSP) reformja³ a GSP+ rendszeren keresztül meg fogja erősíteni egyrészt az alapvető emberi és munkajogok, másrészt a környezetvédelemre és felelősségteljes kormányzásra vonatkozó normák tiszteletben tartására irányuló ösztönzőket;
- M. mivel a hiányos és elaprózott információk miatt a gyapottermesztés értéklánca során alkalmazott gyermekmunka valódi mértékét nehéz felmérni;
- N. mivel az ILO becslései szerint világszerte több mint 215 millió gyermek kényszerül gyermekmunkára, és 60%-uk a mezőgazdasági ágazatban dolgozik⁴;
- O. mivel ezen állásfoglalás alkalmazásában a gyermekmunka a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 138. számú ILO-egyezményben, valamint a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és a felszámolására irányuló azonnali lépésekről szóló 182. számú ILO-egyezményben meghatározott gyermekmunkának felel meg;
- P. mivel a világ legjelentősebb gyapottermesztő országainak nagy részében a termesztés, a gyapotfonalak és a magok betakarítása, valamint a gyapot tisztítása során a gyermek-

¹ A 27 uniós tagállam textil- és ruházati ipara 2011-ben, Európai Ruházati és Textilipari Szervezet (Euratex), 2011

² Az Unió és tagállamai által az afrikai gyapotipar fejlesztése számára nyújtott pénzügyi segítség összértéke 2004 óta meghaladta a 350 millió eurót. A gyapotipari fejlesztési támogatások adatai, Kereskedelmi Világszervezet, 2012.5.31.

³ 2012, június 13-án elfogadott szövegek, P7_TA(2012)0241.

⁴ ILO-IPEC, *Global Child Labour Developments: Measuring Trends from 2004 to 2008*, 2011.

és a kényszermunka legkülönbözőbb formáival találkozhatunk¹;

- Q. P. mivel a gyapot- és a textiliparban alkalmazott gyermek- és kényszermunkát nem lehet elkülönítve kezelni azok legfőbb okaitól, melyek a következők: a vidéken élők szegénysége, az alternatív jövedelemszerzési források hiánya, a gyermekjogok megfelelő védelmének hiánya, a valamennyi gyermek számára kötelező közoktatás megszervezésének hiánya, a merev közösségi struktúrák és uralkodó viselkedésformák;
- R. mivel a munkakörülmények, ideértve az egészségügyi és biztonsági előírásokat és a bérek szintjét, továbbra is rendkívüli aggodalomra adnak okot a gyapottermesztés, illetve a textil- és ruhaipari cikkek gyártása terén, különösen a legkevésbé fejlett és a fejlődő országokban; mivel 2006 óta egyedül Bangladesben 470 ember halt meg a textilgyárakban történt tüzesetekben;
- S. mivel az ICAC 41 gyapottermeléssel és gyapotkereskedéssel foglalkozó, illetve gyapotot felhasználó országot tömörít, és célja, hogy a figyelem felkeltésével, a nemzetközi együttműködés ösztönzésével, statisztikai adatok gyűjtésével és szakmai információk nyújtásával javítsa a gyapotpiac átláthatóságát, valamint a szervezet előzetes jelentéseket is készít a gyapot- és textilpiacról;
- T. mivel az ICAC továbbra is azon kevés nemzetközi áruszervezet egyike, amelyhez az Unió még nem csatlakozott, és mivel a szervezetnek jelenleg hét uniós tagállam tagja;
- U. mivel a gyapot fontos szerepet játszik az Unió kereskedelmi, fejlődési és mezőgazdasági célkitűzéseiben;
- V. mivel az Unió csatlakozása az ICAC-hoz fokozná a gyapottal kapcsolatos együttműködést, a összehangoltabbá tenné az uniós fellépést, valamint növelné az Unió befolyását a „gyapotra vonatkozó menetrend” kialakítására;
- W. mivel az ICAC-tagsággal az Uniónak lehetősége nyílna az információkhoz és analitikai tanácsadáshoz való hozzáférés javítására, valamint a textilipar, a gyapottermesztők és a közigazgatási szervek közötti kapcsolatok és partnerségi viszony előmozdítására;
- X. mivel a Parlamentet fel fogják kérni, hogy hagyja jóvá az Uniónak az ICAC-hoz történő csatlakozását;
1. felszólít a kereskedelmet torzító intézkedések elleni harc érdekében tett erőfeszítések folytatására, valamint a származékos árupiacok átláthatóságának javítására;
 2. sürgeti a gyapotágazat valamennyi szereplőjét, hogy az ICAC-on keresztül késedelem nélkül dolgozzon együtt a környezeti károk – beleértve a vízlábnyomokat, valamint a peszticidek és rovarirtók használatát – jelentős minimalizálása érdekében; hangsúlyozza, hogy ezek a nem fenntartható termelési módszerek aláássák a jövőbeli gyapottermesztés feltételeit; úgy véli, hogy az Unió csatlakozása az ICAC-hoz

¹ A globális gyapottermeléssel kapcsolatos szakirodalom áttekintése és a témában folytatott kutatások értékelése az ICAC-nak a gyapot társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági teljesítményével foglalkozó szakértői bizottsága részére, 2008. július

hozzájárul az ezt célzó közös ICAC-munkaprogram kidolgozásához;

3. hangsúlyozza a gyapottermesztés teljes értékláncában – ideértve a textil- és ruházati szektort is – az emberi jogi jogsértések, a munkavállalók jogainak megsértése és a környezetszennyezés elleni harc jelentőségét; javasolja, hogy az ICAC dolgozza ki az emberi jogi jogsértések nem kormányzati szervezetek általi független ellenőrzését támogató intézkedéseket a gyapottermesztés teljes értékláncában, és kéri az Uniót, hogy kapcsolódjon be ebbe a kérdésbe, amint az ICAC tagja lesz;
4. hangsúlyozza, hogy olyan megfelelő feltételeket kell teremteni a fejlődő országok kistermelőinek, amelyek segítik őket az uniós textil- és ruhaipart ellátó fő értékláncokhoz való hozzáférésben, a gyapot–textil–ruházati cikk értékláncaiban való előrelépésben, valamint abban, hogy megragadják a biogyapotban és tisztességes kereskedelemben forgalmazott gyapotban rejlő lehetőségeket; felhívja a Bizottságot, hogy mérje fel, hogy a közbeszerzési jogszabályok az Unióban hogyan támogathatják a tisztességes kereskedelemben forgalmazott gyapot védelmét;
5. sürgeti a Bizottságot, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásokról szóló tárgyalások és a Fejlesztési Együttműködési Eszköz nemzeti fejlesztési tervei összefüggésében fokozza a legkevésbé fejlett gyapottermesztő országok gyapotra vonatkozó nemzeti és regionális stratégiáinak támogatására irányuló erőfeszítéseit;
6. határozottan elítéli a gyermekmunka és a kényszermunka gyapotültetvényeken való alkalmazását;
7. úgy véli, hogy csak a gyermekmunka és a kényszermunka alapvető okait kezelő, hosszú távon végrehajtott, holisztikus és összehangolt keretrendszer vezethet a gyapottermesztés értékláncainak fenntarthatóbbá tételéhez; felhívja ugyanakkor az Európai Uniót, hogy vegyen komolyan minden gyanút a rabszolgaságra vagy a kényszermunkára vonatkozóan az ellátási lánc folyamatában, és sújtsa azokat megfelelő szankciókkal;
8. hangsúlyozza, hogy a gyapotágazat fenntarthatósága a termelőktől, a kereskedőktől, a bemeneti szállítóktól, a textilgyártóktól, a kiskereskedőktől, az árufajtáktól, a kormányoktól, a civil társadalomtól és a fogyasztóktól függ; emlékeztet, hogy a tisztességes kereskedelem előmozdítását szolgáló mechanizmusok támogatják – többek között a gyapotágazatban – a fogyasztók és a termelők közötti szorosabb együttműködést, mely utóbbiak szakértelmét és bevált módszereit a Bizottságnak is meg kellene vizsgálnia;
9. felszólítja a gyapottermelő országokat, hogy alakítsanak ki olyan környezetet, amely lehetővé teszi a kormányok, az ipar, a független nem kormányzati szervezetek és a szakszervezetek számára a gyapotágazat munkakörülményeinek megfelelő nyomon követését és az arról szóló jelentéstételt, támogassák a gazdálkodói szervezeteket és a szakszervezeteket a jövedelmi szintek növelésére, valamint a gyapotültetvények munkafeltételeinek javítására tett erőfeszítéseikben; hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a gyapotiparban a tényleges munkát végzők tisztességes megélhetést biztosítsanak maguknak a munkájukkal, és részesedjenek a gyapottermelő országok által felhalmozott haszonból;
10. üdvözli a Better Cotton Initiative elnevezésű (a jobb minőségű gyapotra irányuló)

kezdemenyezést, a Cotton Made in Africa (afrikai természetű gyapotot támogató) projektet, az organikus textilekre vonatkozó világszabványt (Global Organic Textile Standard, GOTS) és az egyéb, több érdekelt felet magában foglaló kezdeményezéseket, melyek célja a gyapottermelés és a textilipar értékláncának fenntarthatóbbá tétele;

11. sürgeti azokat az országokat, amelyek még nem ratifikálták a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményt és a 138. és a 182., illetve a 87., a 98., a 141. és a 155. számú ILO-egyezményeket azok mihamarabbi ratifikálására; úgy véli, hogy a kormányoknak minden megfelelő szakpolitikai intézkedést meg kell hozniuk annak érdekében, hogy előmozdítsák a gyermekmunkával kapcsolatos hatályos nemzeti és nemzetközi szabályok, illetve az alapvető ILO-egyezmények tudatosítását a gyapottermesztési lánc teljes hosszán;
12. emlékeztet arra, hogy az alapvető emberi és munkajogok és a fenntartható fejlődés előmozdítását célzó legfőbb uniós szakpolitikai eszköz, azaz az általános preferenciarendszer keretében nyújtott preferenciákat ideiglenesen vissza lehet vonni az ENSZ és az ILO alapvető egyezményeiben lefektetett legfontosabb emberi és munkajogok súlyos és rendszeres megsértése esetén; hangsúlyozza az európai vállalatok felelősségét abban, hogy betartsák ezeket a szabályokat az ellátási láncokban;
13. hangsúlyozza a fenntartható fejlődésre és a jó kormányzásra vonatkozó különleges ösztönző előírás (GSP+) jelentőségét;
14. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a gyermekmunka vagy kényszermunka alkalmazásával előállított termékek hatékony nyomon követését elősegítő mechanizmus lehetőségét, és erről adott esetben nyújtson be jogalkotási javaslatot a Parlamentnek;
15. felszólítja a Tanácsot, hogy határozzon arról, milyen módok lehetnek az ICAC-tagságnak, és tegye lehetővé, hogy az Unió kizárólagos hatáskörrel csatlakozhasson a szervezethez;
16. felszólítja a gyapottermesztés értékláncának résztvevőit, hogy tartózkodjanak az olyan egyoldalú intézkedésektől, mint amilyen az exporttilalom, törekedjenek az átláthatóság növelésére és az együttműködés fokozására az áringadozások és a spekulációs lehetőségek csökkentése érdekében, valamint igyekezzenek biztosítani a gyapotszál-kereskedelem nyomon követhetőségét a nyílt piacon;
17. fontosnak tartja az uniós gyapottermesztés védelmét, megszilárdítva ezzel a leginkább érintett régiókra vonatkozó átmeneti szerkezetátalakítási intézkedéseket;
18. felszólítja az ICAC-ot, hogy a gyapot társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági teljesítményével foglalkozó szakértői bizottságán (SEEP) keresztül rendszeresen értékelje a gyapottermelés társadalmi és környezeti hatását, és e felmérés eredményeit tegye közzé;
19. felszólítja az ICAC-ot, hogy fontolja meg egy olyan hatékony, globális címkézési rendszer kialakításának lehetőségét, amely garantálja, hogy a termék előállítása során nem alkalmaztak gyermekmunkát vagy kényszermunkát az ellátási lánc és az

előállítási folyamat egyetlen szakaszában sem;

20. felszólítja a Kínai Népköztársaságot, amely a gyapotpiac legnagyobb szereplője, és egyben a legnagyobb gyapotkészlettel rendelkező ország, hogy fontolja meg az ICAC-hoz történő csatlakozást, és játsszon konstruktív szerepet a gyapotágazatban; felszólítja továbbá a Kínai Népköztársaságot, hogy határozottan lépjen fel a gyermekmunka és a kényszermunka gyapot- és textiliparban való alkalmazása ellen;
21. felszólítja a Bizottságot, hogy:
 - i. rendszeresen számoljon be a Parlamentnek a nemzetközi áruszervezetekben, többek között az ICAC-ban folytatott munkájáról és tevékenységeiről;
 - ii. teljes mértékben aknázza ki az ICAC-tagságban rejlő lehetőségeket azért, hogy elősegítse a gyapotruházati iparban a piac átláthatóságát és a fenntarthatóságot;
 - iii. gyorsan reagáljon a gyapotexportra vonatkozó bármilyen esetleges korlátozásra és más, nagymértékű áringadozást előidéző tevékenységekre;
 - iv. továbbra is biztosítsa az európai gyapottermesztők, -tisztítók, -kereskedők és -kutatók számára annak lehetőségét, hogy hallathassák a hangjukat;
 - v. javítsa a globális gyapottermesztési ellátási- és értékláncokkal kapcsolatos koordinációt, statisztikai adatok gyűjtését, előrejelzéseket, információmegosztást, valamint ellenőrzést;
22. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, az ICAC-nak, az ILO-nak, az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO), a Nemzetközi Mezőgazdaság-fejlesztési Alapnak (IFAD), az ENSZ Gyermekalapnak (UNICEF), a Világbanknak és a Kereskedelmi Világszervezetnek (WTO), valamint a Kínai Népköztársaság kormányának.